

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید بهشتی

مرکز پزشکی، آموزشی، درمانی کودکان مفید

شکاف کام و شکاف لب

تهیه و تنظیم:

واحد آموزش پرستاری

مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی کودکان مفید

منبع: درسنامه پرستاری ونگ

شکاف کام و لب جزء نقایص مادرزادی قابل ترمیم اند

شکاف لب:

یک ضایعه مادرزادی در لب می باشد که از قسمت مخاطی عضلانی و پوست تا بینی می تواند ادامه داشته باشد، گاهی یک طرفه و زمانی دوطرفه است.

شکاف کام:

وجود سوراخ در کام نرم یا سخت می باشد که می تواند به تنهایی یا همراه با شکاف لب می باشد.

علل ایجاد کننده:

شامل نقایص ژنتیکی و عوامل محیطی بوده و برخی داروها مانند دیگوکسین و فنی توئین، مصرف سیگار و الکل در حین بارداری بخصوص در ماههای اول، کمبود اسید فولیک در مادر باردار نیز می تواند باعث ایجاد بیماری شود.

درمان:

درمان این ضایعه مادرزادی **جراحی** است. قبل از جراحی تغذیه کودک بسیار مهم می باشد. اگر تغذیه نوزاد به خوبی و درست انجام شود معمولاً نوزاد به سرعت افزایش وزن یافته و جهت جراحی آماده می شود. برای تغذیه بهتر است کودک در حالت نیمه نشسته قرار گیرد در حالی که مادر پشت کودک را با دست حفظ کرده یا دست خود را دور کمر وی حلقه نموده است (در هر حال کودک باید در وضعیتی باشد که مدام آروغ بزند زیرا این کودکان تمایل دارند هوای بیشتری را بلعند)

تغذیه کودکان با پستان مادر امکانپذیر می باشد برای این منظور

نوک پستان به طور کامل به سمت خلفی حفره دهان هدایت می شود تا شیرخوار با حرکت زبان دوشیدن شیر را تسهیل نماید. مادر می تواند قبل از شیردهی جهت تحریک رفلکس خروج شیر از شیردوش استفاده نماید. تغذیه با شیرمادر باعث می شود این کودکان باعث تکامل عضلات شده که بعدها در تکلم کودک نقش بسزایی دارد.

در نوزادانی که مکیدن ضعیف دارند و تغذیه با پستان مادر موفقیت آمیز نباشد از شیشه و سرپستانک های مخصوص جهت این کودکان می توان استفاده نمود.

چون این کودکان با دهان نفس می کشند دهان و لبهایشان خشک می شود و ترک می خورد بنابراین پس از هر بار تغذیه حتماً دهان با آب شسته شود.

مراقبت پس از جراحی شکاف لب:

- کودک در وضعیت نشسته یا به پهلولی راست باید باشد.
- از قرار دادن کودک در وضعیت دمر خودداری گردد.
- برای پیشگیری از آسیب به بخیه های لب باید دستهای کودک را مهار کرد و گاهی برای ورزش دادن و استراحت به دست باید مهار را باز کرد.
- پس از شروع تغذیه حتماً ناحیه بخیه ها را باید تمیز کرد و از باقی ماندن شیر روی بخیه ها خودداری کرد به این منظور باید گاز را به آرامی روی لب بگذاریم و از کشیدن گاز روی لبها خودداری کنیم.
- از پماد آنتی بیوتیک دار روی بخیه لبها می توان استفاده نمود.

مراقبت پس از جراحی شکاف کام:

- جراحی کودک معمولاً در ۹-۶ ماهگی انجام می شود.
- پس از جراحی بهتر است کودک در وضعیت دمر قرار بگیرد.
- دستها را حتماً باید مهار کرد.
- پس از دستور پزشک می توان تغذیه را شروع کرد از وارد کردن قاشق به داخل دهان باید خودداری کرد. زیرا باعث آسیب بر خط بخیه می شود.
- پس از ترخیص کودک می تواند از غذاهای نرم استفاده کند و باید از دادن غذاهای جامد و سفت مثل سوخاری، نبات و چیپس خودداری کرد.
- پس از تغذیه باید دهان کودک تمیز شود و با آب ساده دهان را شستشو داد و محل بخیه را از هر گونه دلمه تمیز کرد.
- والدین این کودکان باید بخوبی بهداشت دهان و دندان کودک را رعایت کنند و مسواک زدن را به شیوه صحیح انجام دهند.
- این کودکان مستعد ابتلا به عفونت گوش میانی هستند و گوش کودک باید بطور منظم معاینه شده و با درمان زود هنگام از آسیب شنوایی جلوگیری کرد.
- نقص و اشکال در تکلم پس از جراحی ممکن است در زمان محبت کردن وجود داشته باشد و اگر کودک دچار اختلال در تکلم شد گفتار درمانی ضرورت دارد.